

Warszawa, 10.03.2023

Prof. dr hab. Przemysław E. Gębal

**Opinia na temat rozprawy doktorskiej Mgra Mariusza Czecha,
zatytułowanej**

Rozwój profesjonalny lektora języka polskiego jako obcego.

*Wpływ biografii i doświadczeń dydaktycznych na proces kształtowania się tożsamości
zawodowej*

Choć nauczanie języka polskiego jako obcego może poszczycić się dość długą historią, jego badawczy kontekst pedeutologiczny wciąż stanowi przestrzeń stosunkowo mało zbadaną i w dużym stopniu ograniczaną do obszaru kształcenia przyszłych nauczycieli i lektorów. Nieznajomość tej materii przekłada się na jej prawne postrzeganie co powoduje, iż wciąż nauczyciela oraz lektora języka polskiego jako obcego i drugiego nie znajdziemy na liście zawodów regulowanych. Choć we współczesnym kontekście edukacyjnym coraz więcej osób zajmuje się uprawianiem tej profesji, obserwuje się zwiększające zainteresowanie studiami w zakresie glottodydaktyki polonistycznej, glottodydaktyka polonistyczna ma na swoim akademickim koncie ledwie kilka udokumentowanych projektów empirycznych, dostarczających konkretnych danych pedeutologicznych i rozwijanych w oparciu o nie koncepcji oraz rozwiązań programowych. Koncepcji, które nigdy nie stały się nawet załącznikiem prób opracowania ramowych standardów kształcenia przyszłych polonistów pracujących z cudzoziemcami i osobami z doświadczeniem migracji.

W takim kontekście sytuacyjnym powstaje pedeutologiczna rozprawa Mgra Mariusza Czecha, zatytułowana *Rozwój profesjonalny lektora języka polskiego jako obcego. Wpływ biografii i doświadczeń dydaktycznych na proces kształtowania się tożsamości zawodowej*. Jej zasadniczym celem jest próba opisu rozwoju zawodowego tej grupy nauczających w kontekście ich biografii i doświadczeń zawodowych. Wychodząc z założenia, iż biografia zawodowa i doświadczenia dydaktyczne mają wpływ na kształtowanie się tożsamości zawodowej Autor rozprawy opisuje je, dokonując stosownych analiz w ramach ośmiu kategorii, na które składają się: rozumienie własnego rozwoju zawodowego i poziomu świadomości jego potrzeby, subiektywne wizje zawodu i rozwoju zawodowego, znaczące punkty kariery zawodowej (tzw. „kamienie milowe”), etapy rozwoju zawodowego, poziom motywacji do rozwoju, warunki

pracy i formy zatrudnienia w Polsce i za granicą, stan świadomości tożsamości zawodowej, określenie uwarunkowań rozwoju zawodowego oraz określenie przeszkód w rozwoju zawodowym. Wymiar metodologiczny prowadzonych dla potrzeb dysertacji badań wpisuje się w nurt hybrydowy, łączący w sobie badania ilościowe i jakościowe. W opisywanym projekcie empirycznym zastosowano metodę sondażu diagnostycznego oraz elementy metody biograficznej. Docelowym produktem przeprowadzanych dociekań porównawczych stała się propozycja kategoryzacji tożsamościowej czynnych zawodowo lektorów języka polskiego jako obcego w oparciu o koncepcję statusów tożsamości Jamesa Marcii, na którą składają się tożsamość osiągnięta, tożsamość moratoryjna, tożsamość nadana oraz tożsamość rozproszona. Autor rozprawy po raz pierwszy w historii rozwoju glottodydaktyki polonistycznej w szczególowy sposób opisał empirycznie zweryfikowane stadia rozwoju zawodowego lektorów, dając tym samym materiał umożliwiający stworzenie ram profesjonalnego systemu kształcenia i doskonalenia nauczających polszczyzny jako języka obcego.

Podbudowa teoretyczna realizowanych dociekań empirycznych skupia się na solidnie przeprowadzonej dyskusji teoretycznej obejmującej współczesne koncepcje i kierunki rozwoju humanistycznie zorientowanej pedeutologii pedagogicznej i glottodydaktycznej. Szczegółowej krytycznej akademickiej analizie poddane zostały zagadnienia związane z kształceniem, doskonaleniem oraz rozwojem zawodowym i osobistym nauczycieli języków obcych i lektorów, włącznie z perspektywą deontologii nauczycielskiej. Rozważania teoretyczne wpisane są we współczesną dyskusję nad rozwojem tożsamości zawodowej nauczycieli języków obcych ze szczególnym uwzględnieniem ich autonomii i sprawczości zawodowej.

Rozprawa Dra Mariusza Czecha jest opracowaniem potrzebnym, będącym ważnym wkładem w dalszy rozwój glottodydaktyki polonistycznej oraz pedeutologii glottodydaktycznej. Pod względem merytorycznym spełnia wszelkie wymagania stawiane rozprawom doktorskim. Napisana jest poprawnym językiem akademickim, zawiera szereg autorskich propozycji oraz opisuje oryginalny i wartościowy projekt empiryczny. To wszystko potwierdza wysokie kompetencje akademickie Autora rozprawy.

Biorąc powyższe pod uwagę wnioskuję o skierowanie pracy do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Przemysław E. Gębal